

**ДО
Г-Н ДАНИЕЛ ЛОРЕР
МИНИСТЪР НА ИНОВАЦИИТЕ И РАСТЕЖА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**КОПИЕ
Г-Н МАРТИН ДАНОВСКИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ**

07.02.2022 г.

Относно: Обществена консултация по Проект на Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. - Версия 3.0

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЛОРЕР,

ЮГОИЗТОЧЕН ДИГИТАЛЕН ИНОВАЦИОНЕН ХЪБ /ДИГИХЪБ/ работи последователно и отдадено за подобряване на цифровия капацитет на предприятията и публичните власти в Югоизточен регион. Сред основните приоритети на ДИГИХЪБ за 2022 г. са:

изграждане на мрежа от Европейски цифрови иновационни хъбове на територията на страната, които чрез включването си в мрежата на Европейските цифрови иновационни хъбове да осигури пряка връзка с останалите организации в мрежата за целите на по-бърза дигитална и зелена трансформация на МСП в България;
подобряване на връзката между научните организации и бизнеса с цел по-ефективна усвояемост на резултатите от научните изследвания и превръщане на страната ни в "умерен" иноватор - цел, която не можахме да постигнем в предишния програмен период;
повишаване на инвестициите в иновационната и развойна инфраструктура.

Програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г (ПНИИДИТ) се явява основен инструмент за постигане на съществен напредък за постигане на така поставените приоритети и затова е от особено значение и за нашата организация.

Считаме, че като един от петте Дигитални иновационни хъба в България, създадени през период 2014-2020 г. в България при над 700 общо за Съюза и като се има предвид представителността на членовете на ДИГИХЪБ, следва да имаме активно участие в работата на национални иновационни инициативи, включително и в Националния съвет по иновации, консултативни работни групи

и др. Вярваме, че включването в такива органи на организации като нашата, които приоритено и активно са ангажирани с темите на дигитализацията, научните изследвания и иновациите, ще допринесе за по-добра връзка на мерките и прилагането им с реалното подобряване на научната и иновационна среда в страната.

Препоръчваме приемане на Национална стратегия за развитие на изкуствения интелект.

Смятаме, че от особено голямо значение за страната е да се постави акцент и върху **доизграждането на националната разпределена инфраструктура за големи данни.**

Необходимо е да се отдели внимание и за **надграждане на създадената през програмен период 2014-2020 Европейска Инфраструктура за Блокчейн услуги (EBSI)**, в която е включена и България, както и да се финансират проекти, които я използват.

Приоритетно е, също така, да се **осигури високоскоростен интернет достъп до European National Research and Education Networks** с цел да се предостави възможност за създаване на информационна екосистема от инфраструктура и услуги, която ще даде съществен тласък на научните изследвания, образованието и иновациите.

Нашето становище по отношение на публикуваната за обществено обсъждане на Портала за обществени консултации към Министерския съвет версия 3.0 на проект на Програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г (ПНИИДИТ) е следното:

1. ДИГИХЪБ подкрепя формулираните два приоритета на програмата, а именно: цялостната рамка на програмата, включително избора на приоритети, специфични цели и съответстващи направления към тях, но препоръчва да се даде повече тежест на мерките за укрепване на връзките научни организации/бизнес, както и подкрепа за вътрешни за предприятията иновации (т.нар. internal innovation), които имат потенциал за бързо трансфериране.

2. В текста на проекта на програма се посочва, че: *"ИСИС 2021- 2027 г. и заложените в нея принципи са основната платформа, върху която се осъществява взаимодействието на заинтересованите страни за определяне на областите на специализиране на националната икономика и развитие на научната и иновационна екосистема."* На редица места в текста се подчертава връзката на проекта на програма с ИСИС. Към момента на изготвяне на настоящото становище, обаче, ИСИС 2021-2027 г. все още не е приета, което поставя програмата в изпреварващо спрямо стратегията положение, което отчитаме като недостатък и възможна причина за грешки в програмирането.

3. ДИГИХЪБ изразява своята подкрепа за предвиденото осигуряване на 50% допълващо съфинансиране чрез ПНИИДИТ за подкрепа на национално избрани и одобрени от ЕС европейски центрове за цифрови иновации (ЕЦИХ), тъй като това ще позволи на тези центрове да се включат в европейската мрежа като пълноправни партньори и без забавяне да израстнат и да се превърнат в регионални точки за достъп до услуги за тестване преди комерсиализация,

обучение, бизнес планиране и подпомагане за достъп до финансиране като крайни бенефициенти ще бъдат предимно МСП, както и публичните структури. Това включване в споделените ресурси на европейско ниво ще допринесе в значителна степен за подобряване на конкурентоспособността и експортния потенциал на българските предприятия. След пропуснатата възможност през период 2014-2020 за изграждане на свързана мрежа от Дигитални иновационни центрове, включването на България в мрежата от ЕЦИХ в този програмен период ще е от съществено значение за подобряване на позициите на страната в общоевропейския научен и иновационен обмен.

4. По отношение на т. 2 *"Финансиране на проекти, успешно преминалите процедурата по селекция на ЕК и получили "Печат за високи постижения" (Seal of Excellence) /.../"Проектите, получили „Печат за високи постижения“ от ЕК, но за които не е достигнало финансиране, ще могат да кандидатстват за подкрепа в рамките на Интегрирания териториален подход чрез включването им в Интегрираните териториални стратегии при отчитане на резултатите от картографирането и необходимостта от създаване на регионални иновационни инфраструктури в областта на дигитализацията, и избягване на рисковете от припокриване с другите интервенции, планирани в рамките на интегрирания подход."*, бихме искали да препоръчаме това финансиране да не бъде обвързано с "Печат за високи постижения", а да се приложи обратна оценка на преминалите през кандидатстване пред ЕК кандидати като се отчетат националните особености, като:

териториално разпределение за постигане на пълно покритие на територията на страната;

специализация на кандидат-ЕЦИХ с цел осигуряване на допълняемост на предлаганите технологии за тестване преди инвестиране;
готовност на кандидат-ЕЦИХ за стартиране на дейността.

Мотивите ни за това предложение са следните:

1. Европейската комисия, когато оценява кандидат-ЕЦИХ ще разполага с общо 328 кандидата от всички страни-членки и ще разглежда техните кандидатури на конкурентен помежду им принцип, т.е. оценителите ще разполагат с много голям избор и с проектни предложения с изключително високо качество. Като се отчетат посочените и в проекта на ПНИИДИТ данни за броя на финансираните проекти на български организации по Програма Хоризонт 2020 и FP7, смятаме, че не е реалистично да очакваме, че българските проектни предложения ще получат висока оценка (Seal of Excellence). От друга страна, изграждането на цялостна и взаимосвързана национална мрежа от ЕЦИХ, в която ще бъдат включени и създадените ЦВП и ЦК (чрез университетите, които са партньори в кандидат-ЕЦИХ), е от огромно значение за реализиране на връзката наука-бизнес, както и за мобилизиране значителни ресурси за подобряване конкурентоспособността на българските предприятия чрез цифрова и зелена трансформация и подобряване и разширяване на предлаганите от публичните организации услуги.

2. Българските ЕЦИХ, финансирани изцяло със средства по ПНИИДИТ, ще получат пълноправен достъп до Европейската мрежа на цифровите иновационни хъбове и до услугите на Дигиталния Трансформационен Акселератор (DTA), т.е. те ще получат статут равен на този на одобрените от ЕК

ЕЦИХ. Като финансира ЕЦИХ по своя преценка, която отчита националните интереси и ниското ниво на цифровизация в страната, ПНИИДИТ ще осигури повече участници от страна на България в европейската мрежа и съответно повече шансове за осъществяване на ефективен обмен на научни изследвания и иновации.

3. Критериите за подбор на ЕК съответстват на приоритетите на Съюза, но те се определят от водещите държави в съответното направление, тъй като ЕС се старее да е на водеща позиция в света. България, от своя страна, е на последно място по индекса на дигитализация DESI и нейните приоритети са догонващи, т.е. не съвпадат изцяло с тези на Съюза. Именно отчитайки тази особеност, редно е в България да се създадат възможно най-много ЕЦИХ, които да се превърнат в ключови участници в дигиталната екосистема на всеки български регион, като трябва да се отчете и необходимостта от повече от един, в случай на допълващи услуги и други регионални особености.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЛОРЕР,

Смятаме, че така направените предложения и коментари ще бъдат взети под внимание при изготвяне на окончателния вариант на програмата.

С УВАЖЕНИЕ,

Петко Георгиев
председател на УС